

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 15 päivänä helmikuuta 2005,

julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten tehtävistä sekä hallinto- tai valvontaelimen komiteoista

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2005/162/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 211 artiklan toisen luettelamakohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio esitteli toimintasuunnitelmansa 21 päivänä toukokuuta 2003 antamassaan tiedonannossa "Yhtiöoikeuden uudistaminen ja omistajaohjauksen (corporate governance) parantaminen Euroopan unionissa – etenemissuunnitelma" ⁽¹⁾. Toimintasuunnitelman päätavoitteina on vahvistaa osakkaiden oikeuksia ja työntekijöiden, velkojien ja muiden yhtiöihin liittyvien osapuolten suojelua, mukauttaa yhtiölainsäädäntöä ja päätöksenteko- ja valvontajärjestelmää koskevia sääntöjä asianmukaisesti eri yritystyyppien mukaisesti ja edistää yhtiöiden tehokkuutta ja kilpailukykyä sekä ottaa erityisesti huomioon tietyt erityiset rajat ylittävät kysymykset.
- (2) Euroopan parlamentti 21 päivänä huhtikuuta 2004 antamassaan päätöslauselmassa suhtautui myönteisesti toimintasuunnitelmaan ja antoi vahvan tukensa useimmille esitetyille aloitteille. Euroopan parlamentti kehotti komissiota ehdottamaan sääntöjä eturistiriitojen poistamiseksi ja estämiseksi ja korosti erityisesti julkisesti noteerattujen yhtiöiden tarvetta perustaa tarkastuskomitea, jonka tehtäviin olisi kuuluttava ulkoisen tilintarkastajan riippumattomuuden, objektiivisuuden ja tehokkuuden valvonta.
- (3) Yhtiöt palkkaavat toimivaan johtoon kuulumattomia tai valvovia hallinto- tai valvontaelimen jäseniä eri syistä. Erityisen tärkeä on niiden rooli valvottaessa toimivaan johtoon kuuluvia tai liikkeenjohtoon osallistuvia hallinto- tai johtaelimen jäseniä ja ratkaistaessa eturistiriitatilanteita. On erityisen tärkeää edistää tätä roolia luottamuksen palauttamiseksi rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Jäsenvaltioita olisi tämän vuoksi kehoitettava toteuttamaan toimenpiteet, joita sovellettaisiin julkisesti noteerattuihin yhtiöihin eli sellaisiin yhtiöihin, joiden arvopapereilla käydään kauppaa joillain yhteisön säännellyillä markkinoilla.

Jäsenvaltioiden olisi otettava tämän suosituksen toteuttamisessa huomioon yhtiömuotoisten yhteissijoitusyritysten erityispiirteet ja vältettävä oikeudelliselta muodoltaan erilaisten yhteissijoitusyritysten tarpeetonta eriarvoista kohtelua. Yhteissijoitusyritykset määritellään arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa neuvoston direktiivissä 85/611/ETY ⁽²⁾. Mainitussa direktiivissä säädetään erityisesti valvontamekanismeista. Jotta sellaiset yhtiömuotoiset yhteissijoitusyritykset, joita yhdenmukaistaminen yhteisön tasolla ei koske, eivät joutuisi tarpeettomasti eriarvoiseen asemaan, jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon näihin yrityksiin mahdollisesti sovellettavat vastaavat valvontamekanismit ja niiden laajuus.

- (4) Kun otetaan huomioon monien asiaan liittyvien kysymysten monitahoisuus, yksityiskohtaisten sitovien sääntöjen antaminen ei välttämättä ole suotavin ja tehokkain tapa saavuttaa halutut tavoitteet. Monissa jäsenvaltioissa hyväksytyissä päätöksenteko- ja valvontasäännöissä on noudattamisen varmistamiseksi taipumuksena tukeutua ilmoitusvelvollisuuteen, joka perustuu säännön noudattamasta tai siitä poikkeamisen syiden selittämistä koskevaan lähestymistapaan (comply or explain). Yhtiöiden on ilmoitettava, noudattavatko ne säännöstä, ja selitettävä sitä koskevat merkittävät poikkeamat. Tämän lähestymistavan ansiosta yhtiöt voivat soveltaa toimiala- ja yritys-kohtaisia vaatimuksia ja markkinat voivat arvioida annettuja selvityksiä ja perusteluja. Toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten roolin edistämiseksi on sen vuoksi aiheellista kehottaa kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet kansallisella tasolla ja ottamaan käyttöön joko säännön noudattamista tai siitä poikkeamisen syiden selittämistä koskevan lähestymistavan tai lainsäädännön kautta joukko tämän suosituksen periaatteisiin perustuvia säännöksiä, joita julkisesti noteerattujen yhtiöiden olisi sovellettava.
- (5) Kun jäsenvaltiot päättävät soveltaa säännön noudattamista tai siitä poikkeamisen syiden selittämistä koskevaa lähestymistapaa (jolloin yhtiöiden on perusteltava käytäntönsä käyttämällä vertailukohtana parhaita käytäntöjä koskevia suosituksia), niiden olisi voitava käyttää vertailukohtana markkinatoimijoiden kehittämää asiaa koskevia suosituksia.

⁽¹⁾ KOM(2003) 284 lopullinen.

⁽²⁾ EYVL L 375, 31.12.1985, s. 3. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2004/39/EY (EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1).

- (6) Jäsenvaltioiden tämän suosituksen mukaisesti käyttöön ottamien toimenpiteiden päätarkoituksena olisi parantaa julkisesti noteerattujen yhtiöiden päätöksenteko- ja valvontajärjestelmää. Koska tämä tavoite näyttää aiheelliselta nykyisten tai mahdollisten sijoittajien suojelemiseksi kaikkien yhteisössä julkisesti noteerattujen yhtiöiden osalta riippumatta siitä, onko ne perustettu jossain jäsenvaltiossa, katsotaan asianmukaiseksi, että nämä toimenpiteet kattavat myös kolmansissa maissa perustetut, mutta yhteisössä julkisesti noteeratut yhtiöt.
- (7) Riippumattomat edustajat hallinto- tai valvontaelimessä, jotka voivat asettaa johdon päätökset kyseenalaisiksi, katsotaan yleisesti tavaksi suojata osakkaiden ja muiden sidosryhmien etuja. Yhtiöissä, joissa omistus on hajautunut, suurin huolenaihe on, kuinka johtajista saadaan vastuuvollisia heikkojen osakkaiden suhteen. Yhtiöissä, joissa määräysvaltaa käyttävät enemmistöosakkaat, keskitytään enemmän siihen, kuinka voidaan varmistaa, että yhtiötä johdetaan tavalla, joka ottaa riittävästi huomioon vähemmistöosakkaiden edut. Kolmansien riittävän suojan varmistaminen on aiheellista molemmista tapauksissa. Yhtiön muodollisesta hallintorakenteesta riippumatta johtoa olisi koskettava tehokas ja tarpeeksi riippumaton valvonta, jotta voitaisiin suojata kaikkien osakkaiden ja kolmansien edut. Riippumattomuuden tulisi merkitä olennaisten eturistiriitojen puuttumista; tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä asianmukaista huomiota uhkiin, joita saattaa syntyä sen vuoksi, että hallinto- tai valvontaelimen jäsenellä on tiiviit yhteydet kilpailevaan yritykseen.
- (8) Sen varmistamiseksi, että johtoa koskee tehokas ja tarpeeksi riippumaton valvonta, hallinto- tai valvontaelimeen olisi kuuluttava riittävä määrä toimivaan johtoon kuulumattomia tai valvovia jäseniä, joilla ei ole roolia yhtiön tai konsernin johdossa eikä merkittäviä eturistiriitoja. Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden erilaiset oikeusjärjestelmät, hallinto- tai valvontaelimen riippumattomien jäsenten osuutta ei pitäisi määritellä tarkasti yhteisön tasolla.
- (9) Toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten valvova rooli katsotaan yleisesti tärkeäksi kolmella alalla, joilla johdon eturistiriitojen mahdollisuus on erityisen korkea, erityisesti silloin kun nämä asiat eivät kuulu osakkaiden suoraan vastuuseen, ts. hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenten nimittäminen ja palkkiot sekä tilintarkastus. Sen vuoksi on aiheellista edistää toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien jäsenten roolia näillä aloilla ja kannustaa nimitys-, palkkio- ja tarkastuskomiteoiden perustamista hallinto- tai valvontaelimen yhteyteen.
- (10) Periaatteessa ja rajoittamatta yhtiökokouksen toimivaltaa ainoastaan hallinto- tai valvontaelimellä kokonsuudessaan on yksinomainen lakisääteinen päätöksentekovoima ja koska se toimii yhtenä kokonaisuutena, sillä on yhteisvastuu tehtäviensä suorittamisesta. Hallinto- tai valvontaelimellä on toimivalta määrittää niiden komiteoiden lukumäärä ja rakenne, jotka se katsoo aiheellisiksi helpottamaan omaa työtään, mutta komiteoiden tarkoituksena ei ole periaatteessa korvata hallinto- tai valvontaelintä. Nimitys-, palkkio- ja tarkastuskomiteoiden olisi sen vuoksi annettava yleensä suosituksia, joiden tarkoituksena on valmistella hallinto- tai valvontaelimen päätöksiä. Hallinto- tai valvontaelintä ei kuitenkaan pitäisi estää siirtämästä osaa päätöksentekovoaltaansa komiteoille, jos se katsoo sen aiheelliseksi ja jos se on sallittu kansallisessa lainsäädännössä, vaikka hallinto- tai valvontaelin vastaa edelleen täysimääräisesti omaan toimialaansa kuuluvista päätöksistä.
- (11) Kun otetaan huomioon, että edustajien valinta yksi- tai kaksiportaisen hallintorakenteen omaavan yhtiön hallinto- tai valvontaelimeen aiheuttaa kysymyksiä, jotka liittyvät johtoa valvovien toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien jäsenten valintaan taikka johdon toimikauden jatkamiseen, nimityskomitean tulisi koostua ensi sijassa riippumattomista toimivaan johtoon kuulumattomista tai valvovista hallinto- tai valvontaelimen jäsenistä. Tämä jättäisi tilaa nimityskomiteassa sellaisille toimivaan johtoon kuulumattomille tai valvoville hallinto- tai valvontaelimen jäsenille, jotka eivät täytä riippumattomuuden vaatimusta. Tilaa jäisi myös toimivaan johtoon kuuluville tai liikkeenjohtoon osallistuville jäsenille (jos nimityskomitea perustetaan yksiportaisen hallintorakenteen puitteissa ja sillä edellytyksellä, että näillä hallinto- tai valvontaelimen jäsenillä ei ole enemmistöä nimityskomiteassa).
- (12) Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden erilaiset lähestymistavat hallinto- tai valvontaelimen jäsenten nimittämisestä ja erottamisesta vastaavien elinten osalta, hallinto- tai valvontaelimen yhteyteen perustetun nimityskomitean tehtävänä olisi ensisijaisesti varmistaa, että jos hallinto- tai valvontaelin osallistuu nimittämis- ja erottamismenettelyyn (riippumatta siitä, onko sillä kansallisen lainsäädännön mukaiset valtuudet tehdä ehdotuksia tai päätöksiä), tämä tehtävä on hoidettava mahdollisimman objektiivisesti ja ammattitaitoisesti. Nimityskomitean olisi sen vuoksi tehtävä ensi sijassa suosituksia hallinto- tai valvontaelimelle jäsenten nimittämisestä ja erottamisesta. Nimittämisestä ja erottamisesta vastaa kansallisen yhtiölainsäädännön mukaan toimivaltainen elin.

- (13) Jäsenvaltioissa hyväksytyissä päätöksenteko- ja valvontasäännöstoissä keskitytään palkkioiden osalta yleensä ensisijaisesti toimivaan johtoon kuuluvien tai liikkeenjohtoon osallistuvien hallinto- tai johtaelimen jäsenten korvauksiin, sillä niissä mahdollisuus eturistiriitoihin ja väärinkäytöksiin on suurin. Monissa säännöstoissä myönnetään myös se, että huomiota olisi kiinnitettävä hallinto- tai valvontaelimen tasolla ylimmän johdon palkkiopolitiikkaan. Myös osakeoptioihin kiinnitetään erityistä huomiota. Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden erilaiset lähestymistavat hallinto-, johto- ja valvontaelimen jäsenten palkkiosta vastaavien elinten osalta, hallinto- tai valvontaelimen yhteyteen perustetun palkkiokomitean tehtävänä olisi ensisijaisesti varmistaa, että jos hallinto- tai valvontaelin osallistuu palkkioiden määrittämiseen (riippumatta siitä, onko sillä kansallisen lainsäädännön mukaiset valtuudet tehdä ehdotuksia tai päätöksiä), tämä tehtävä on hoidettava mahdollisimman objektiivisesti ja ammattitaitoisesti. Palkkiokomitean olisi sen vuoksi tehtävä suosituksia hallinto- tai valvontaelimelle kyseisistä palkkiokysymyksistä, joita koskevista päätöksistä vastaa kansallisen yhtiölainsäädännön mukaan toimivaltainen elin.
- (14) Hallinto- tai valvontaelimen kaksi tärkeintä tehtävää näyttävät olevan varmistaa, että yhtiön tilinpäätökset ja muut niihin liittyvät tiedot ovat paikkansapitäviä ja antavat täydellisen kuvan yhtiön taloudellisesta asemasta, ja valvoa riskien arviointia ja hallinnointia varten luotuja menettelyjä. Tässä yhteydessä useimmissa päätöksenteko- ja valvontajärjestelmiä koskeissa säännöstoissä annetaan tarkastuskomitealle keskeinen rooli hallinto- tai valvontaelimen avustamiseksi näissä tehtävissä. Eräiden jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaan tällaiset tehtävät kuuluvat kokonaan tai osittain hallinto- tai valvontaelimen ulkopuolisille elimille. Näin ollen on aiheellista määrätä, että hallinto- tai valvontaelimen yhteyteen perustetun tarkastuskomitean olisi pääsääntöisesti annettava suosituksia hallinto- tai valvontaelimelle näistä taloudelliseen raportointiin ja sisäiseen valvontaan liittyvistä kysymyksistä ja että myös muut – hallinto- tai valvontaelimen ulkopuoliset – elimet voivat suorittaa nämä tehtävät yhtä tehokkaasti.
- (15) Jotta toimivaan johtoon kuulumattomat tai valvovat hallinto- tai valvontaelimen jäsenet voivat hoitaa tehtävänsä tehokkaasti, heillä olisi oltava oikea tausta ja riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Lisäksi tarpeeksi monien olisi täytettävä asianmukaiset riippumattomuusvaatimukset. Ennen toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien jäsenten nimittämistä olisi oltava riittävät tiedot näistä seikoista ja nämä tiedot olisi saatettava ajan tasalle riittävän usein.
- (16) Hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenten pätevyysvaatimusten osalta voidaan todeta, että useimmissa päätöksenteko- ja valvontasäännöstoissä edellytetään, että hallinto- tai valvontaelimen jäsenet ovat päteviä, mutta samalla myönnetään, että pätevyysvaatimusten määrittely olisi jätettävä yhtiölle itselleen, koska kyseiset vaatimukset voivat riippua muun muassa yhtiön toiminnoista, koosta ja toimintaympäristöstä ja koska hallinto- tai valvontaelimen olisi täytettävä kyseiset vaatimukset kokonaisuutena. On kuitenkin eräs asia, joka aiheuttaa erityistä huolta, nimittäin tarkastuskomiteassa tarvittava erityinen pätevyys, sillä jonkinlainen erityisosaaminen katsotaan välttämättömäksi. Hallinto- tai valvontaelimen olisi sen vuoksi määritettävä tarkastuskomitean suotava kokoonpano ja arvioitava sitä aika ajoin ja kiinnitettävä erityistä huomiota tarkastuskomiteassa tarvittavaan kokemukseen.
- (17) Hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenten sitoutumisen osalta useimmissa päätöksenteko- ja valvontasäännöstoissä pyritään varmistamaan, että kyseiset jäsenet varoavat riittävästi aikaa tehtävilleen. Joissakin säännöstoissä rajoitetaan niiden jäsenyyksien määrää, joita voi olla muissa yhtiöissä. Puheenjohtajan tai toimivaan johtoon kuuluvien tai liikkeenjohtoon osallistuvien hallinto- tai johtaelimen jäsenten asema katsotaan yleensä vaativammaksi kuin toimivaan johtoon kuulumattoman tai valvovan jäsenen asema, mutta muiden hyväksyttävien jäsenyyksien lukumäärä vaihtelee suuresti. Hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen osallistumisaste voi kuitenkin vaihdella suuresti yhtiön ja sen toimintaympäristön mukaan. Tällaisissa tapauksissa jokaisen jäsenen on tasapainotettava muut sitoumuksensa.
- (18) Jäsenvaltioissa hyväksytyissä päätöksenteko- ja valvontasäännöstoissä yleensä tunnustetaan, että useimpien toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten on oltava riippumattomia, toisin sanoen heillä ei saa olla merkittäviä eturistiriitoja. Riippumattomuudella ymmärretään useimmiten läheisten suhteiden puuttumista liikkeenjohtoon, määräysvaltaa käyttäviin osakkaisiin tai yhtiöön itseensä. Koska riippumattomuuden merkityksestä ei olla täysin yksimielisiä, on aiheellista kuvailla yleistä tavoitetta ja esitellä joitain tilanteita, joissa yleensä katsotaan, että suhteet tai olosuhteet saattavat johtaa merkittävään eturistiriitaan, joka jäsenvaltioiden on otettava asianmukaisesti huomioon ottaessaan kansallisella tasolla käyttöön hallinto- tai valvontaelimen sovellettavaksi tarkoitettuja kriteerejä. Riippumattomuuden määrittelyn olisi ensi sijassa kuuluttava hallinto- tai valvontaelimen toimivaltaan. Kun hallinto- tai valvontaelin soveltaa riippumattomuuskriteeriä, sen olisi kiinnitettävä huomiota pikemmin sisältöön kuin muotoon.
- (19) Kun otetaan huomioon toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten rooli luottamuksen palauttamisessa ja yleisemmin hyvien päätöksenteko- ja valvontakäytäntöjen kehittämisessä, tämän suosituksen toteuttamista jäsenvaltioissa olisi seurattava tiiviisti,

SUOSITTELEE:

I JAKSO

SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1. Soveltamisala

- 1.1 Jäsenvaltioita kehoitetaan toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, jotta kansallisella tasolla otetaan käyttöön säännökset tai määräykset julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten ja hallinto- tai valvontaelimen komiteoiden tehtävistä joko noudattamista tai siitä poikkeamisen syiden selittämistä koskevan lähestymistavan kautta tai lainsäädännön ja oikeusympäristöön parhaiten soveltuvien välineiden kautta.

Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon direktiivin 85/611/ETY soveltamisalaan kuuluvien yhtiömuotoisten yhteissijoitusyritysten erityispiirteet. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon myös niiden yhtiömuotoisten yhteissijoitusyritysten erityispiirteet, jotka eivät kuulu mainitun direktiivin soveltamisalaan ja joiden ainoana tarkoituksena on sijoittaa sijoittajilta hankitut varat erilaisiin omaisuuslajeihin ja jotka eivät pyri hankkimaan oikeudellista tai liikkeenjohdollista määräysvaltaa niiden hoitamien sijoitusten liikkeeseenlaskijoissa.

- 1.2 Jos jäsenvaltiot päättävät käyttää säännön noudattamista tai siitä poikkeamisen syiden selittämistä koskevaa lähestymistapaa, jonka mukaan yhtiöiden on perusteltava käytäntönsä hyvistä käytänteistä annettujen suositusten perusteella, jäsenvaltioiden olisi vaadittava, että yhtiöt vuosittain ilmoittavat suositukset, joita ne eivät ole noudattaneet (ja silloin kun on kyse suosituksista, joita koskevat vaatimukset ovat jatkuvaluonteisia, millä tilikauden osalla suositusta ei noudatettu), ja selitettävä kattavasti ja tarkasti mahdollisen merkittävän noudattamatta jättämisen laajuus ja sen syyt.
- 1.3 Ottaessaan huomioon tässä suosituksessa vahvistetut periaatteet jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:
- 1.3.1 Jäsenvaltioiden hallinto- tai valvontaelimen yhteyteen mahdollisesti perustetuille komiteoille tämän suosituksen mukaisesti määrittelemissä tehtävissä ja ominaisuuksissa olisi otettava huomioon kansallisessa lainsäädännössä määritellyt yrityksen asiaa koskevien elimien oikeudet ja velvollisuudet.

- 1.3.2 Jäsenvaltioiden olisi voitava valita kokonaan tai osittain tässä suosituksessa esitettyjen tyyppiset, hallinto- tai valvontaelimen yhteyteen perustettavat komiteat käyttämällä muita (hallinto- tai valvontaelimen ulkopuolisia) rakenteita tai menettelyjä. Tällaiset rakenteet ja menettelyt jotka voivat olla yhtiöille pakollisia kansallisen lainsäädännön mukaan tai parhaita käytänteitä, joita suositellaan kansallisella tasolla säännön noudattamista tai siitä poikkeamisen syiden selittämistä koskevaa lähestymistapaa soveltaen ja jotka olisivat toiminnaltaan ja tehokkuudeltaan vastaavia.

- 1.4 Jossain jäsenvaltiossa perustettujen julkisesti noteerattujen yhtiöiden osalta jäsenvaltioiden vahvistamien määräysten olisi katettava vähintään ne julkisesti noteeratut yhtiöt, jotka on perustettu niiden omalla alueella.

Sellaisten julkisesti noteerattujen yhtiöiden osalta, joita ei ole perustettu jossain jäsenvaltiossa, jäsenvaltioiden vahvistamien määräysten olisi katettava vähintään ne julkisesti noteeratut yhtiöt, joiden ensisijainen listaus on jäsenvaltioiden säännellyillä markkinoilla.

2. Tässä suosituksessa tarkoitetaan:

- 2.1 'Julkisesti noteeratuilla yhtiöillä' yhtiöitä, joiden arvopaperit noteerataan direktiivissä 2004/39/EY tarkoitetuilla säännellyillä markkinoilla yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa.
- 2.2 'Hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenellä' ketä tahansa yhtiön hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsentä.
- 2.3 'Toimivaan johtoon kuuluvalla jäsenellä' ketä tahansa hallintoelimen (yksiportainen hallintorakenne) jäsentä, joka osallistuu yhtiön päivittäiseen johtamiseen.
- 2.4 'Toimivaan johtoon kuulumattomalla jäsenellä' ketä tahansa yhtiön sellaista hallintoelimen jäsentä (yksiportainen hallintorakenne), joka ei kuulu toimivaan johtoon.
- 2.5 'Liikkeenjohtoon osallistuvalla jäsenellä' ketä tahansa yhtiön johdosta vastaavan elimen (kaksiportainen hallintorakenne) jäsentä.
- 2.6 'Valvovalla jäsenellä' ketä tahansa yhtiön valvonnasta vastaavan elimen (kaksiportainen hallintorakenne) jäsentä.

II JAKSO

TOIMIVAAN JOHTOON KUULUMATTOMIEN TAI VALVOVIEN JÄSENTEN LÄSNÄOLO JA ROOLI HALLINTO- TAI VALVONTAELIMESSÄ**3. Toimivaan johtoon kuulumattomien tai valvovien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten läsnäolo**

3.1 Hallinto-, johto- ja valvontaelimiin olisi kuuluttava asianmukaisessa suhteessa toimivaan johtoon kuuluvia/liikkeenjohtoon osallistuvia ja toimivaan johtoon kuulumattomia/valvovia jäseniä siten, ettei yksikään henkilö tai henkilöiden muodostama pienryhmä voi hallita näiden elinten päätöksentekoa.

3.2 Hallinto- tai valvontaelimen puheenjohtajan nykyiset tai aikaisemmat tehtävät toimivassa johdossa eivät saisi häiritä hänen mahdollisuuksiaan harjoittaa objektiivista valvontaa. Yksiportaisessa hallintorakenteessa tämä voidaan varmistaa muun muassa siten, että hallinto- tai valvontaelimen puheenjohtajan ja yhtiön toimitusjohtajan tehtävät ovat erilliset; yksi- ja kaksiportaisessa hallintorakenteessa yksi vaihtoehto voisi olla, että toimitusjohtajaa ei voida ilman eri toimenpidettä nimittää hallinto- tai valvontaelimen puheenjohtajaksi. Jos yhtiö päättää yhdistää hallinto- tai valvontaelimen puheenjohtajan ja yhtiön toimitusjohtajan tehtävät tai nimittää yhtiön entisen toimitusjohtajan välittömästi hallinto- tai valvontaelimen puheenjohtajaksi, yhtiön tulisi antaa tiedot mahdollisesti käyttöönotetuista varoitoimenpiteistä.

4. Riippumattomien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten määrä

Yhtiön hallinto- tai valvontaelimeen olisi valittava riittävä määrä riippumattomia toimivaan johtoon kuulumattomia tai valvovia jäseniä sen varmistamiseksi, että heihin mahdollisesti liittyvät merkittävät eturistiriidat käsitellään asianmukaisesti.

5. Hallinto- tai valvontaelimen komiteoiden organisointi

Hallinto- tai valvontaelimet olisi järjestettävä siten, että riittävän monella riippumattomalla toimivaan johtoon kuulumattomalla tai valvovalla jäsenellä on rooli niillä keskeisillä aloilla, joilla eturistiriidan mahdollisuus on erityisen suuri. Tämän vuoksi ja jollei 7 kohdasta muuta johdu, hallinto- tai valvontaelimeen olisi perustettava nimitys-, palkkio- ja tarkastuskomiteat, jos kyseinen elin osallistuu kansallisen lainsäädännön mukaan nimityksiin, palkkioiden määrittämiseen ja tarkastukseen, ottaen huomioon liite I.

6. Komiteoiden tehtävät hallinto- tai valvontaelimen suhteen

6.1 Nimitys-, palkkio- ja tarkastuskomiteoiden olisi annettava suosituksia, joiden tarkoituksena on valmistella hallinto- tai valvontaelimen päätöksiä. Komiteoiden ensisijaisena tarkoituksena on tehostaa hallinto- tai valvontaelimen työtä varmistamalla, että päätökset perustuvat asianomaiseen harkintaan, ja auttamalla tämän työn järjestämistä sen varmistamiseksi, että päätöksiin ei liity merkittäviä eturistiriitoja. Komiteoiden perustamisen tarkoituksena ei ole poistaa mainittujen asioiden käsittelyä hallinto- tai valvontaelimen toimivallasta, vaan sillä on edelleen täysi vastuu toimialaansa kuuluvista päätöksistä.

6.2 Hallinto- tai valvontaelimen olisi määriteltävä mahdollisesti perustettavan komitean toimivaltuudet. Kansallisen lainsäädännön niin salliessa päätöksentekovallan mahdollisesta siirtämisestä olisi selvästi ilmoitettava ja se olisi selvästi kuvailtava ja julkistettava täysin avoimella tavalla.

7. Joustavuus komiteoiden perustamisessa

7.1 Yhtiöiden olisi varmistettava, että nimitys-, palkkio- ja tarkastuskomiteoille asetetut tehtävät suoritetaan. Yhtiöt voivat kuitenkin ryhmitellä tehtävät parhaaksi katsomallaan tavalla ja perustaa vähemmän kuin kolme komiteaa. Siinä tapauksessa yhtiöiden olisi selvitettävä, miksi ne ovat valinneet vaihtoehdoisen lähestymistavan ja kuinka valittu lähestymistapa täyttää kolmelle erilliselle komitealle asetetun tavoitteen.

7.2 Yhtiöissä, joissa hallinto- tai valvontaelimessä on vähän jäseniä, kyseinen hallinto- tai valvontaelin kokonaisuudessaan voi suorittaa kolmelle komitealle asetetut tehtävät sillä edellytyksellä, että hallinto- tai valvontaelin täyttää komiteoille asetetut kokoonpanovaatimukset ja että tästä annetaan riittävät tiedot. Tällaisessa tapauksessa hallinto- tai valvontaelimen komiteoita (ja erityisesti niiden tehtäviä, toimintaa ja avoimuutta) koskevia kansallisia säännöksiä olisi tarvittaessa sovellettava koko hallinto- tai valvontaelimeen.

8. Hallinto- tai valvontaelimen arviointi

Hallinto- tai valvontaelimen olisi arvioitava vuosittain toimintaansa. Tässä yhteydessä olisi arvioitava hallinto- tai valvontaelimen kokoonpanoa, organisointia ja toimintaa ryhmänä, kunkin hallinto- tai valvontaelimen jäsenen ja komitean pätevyyttä ja tehokkuutta sekä sitä, kuinka hyvin hallinto- tai valvontaelin on toiminut asetettuihin tulostavoitteisiin verrattuna.

9. Avoimuus ja tiedottaminen

- 9.1 Hallinto- tai valvontaelimen olisi julkistettava vähintään kerran vuodessa (osana yhtiön vuosittain julkistamia tietoja päätöksenteko- ja valvontajärjestelmästä ja käytännöstään) riittävät tiedot sisäisestä organisaatiostaan ja toimintaan sovellettavista menettelyistä, mukaan lukien ilmoitus siitä, kuinka laajasti hallinto- tai valvontaelimen itsearviointi on johtanut merkittäviin muutoksiin.
- 9.2 Hallinto- tai valvontaelimen olisi varmistettava, että osakkaat saavat riittävät tiedot yhtiön toiminnasta, strategisesta lähestymistavasta ja riskien ja eturistiriitujen hallintatavoista. Hallinto-, johto- ja valvontaelimen jäsenten tehtävät osakkaille suunnatun tiedotuksen ja yhteydenpidon osalta olisi määriteltävä selvästi.

III JAKSO

TOIMIVAAN JOHTOON KUULUMATTOMAT TAI VALVOVAT HALLINTO- TAI VALVONTAELIMEN JÄSENET

10. Nimityminen ja erottaminen

Toimivaan johtoon kuulumattomat tai valvovat hallinto- tai valvontaelimen jäsenet olisi nimitettävä tietyiksi kausiksi uudelleenalinnasta riippuen. Kauden enimmäispituus määritetään kansallisella tasolla ja silloin annetaan mahdollisuus tarvittavaan kokemuksen karttumiseen ja nimityksen uudelleenvahvistamiseen riittävän säännöllisesti. Olisi myös oltava mahdollista erottaa tällainen jäsen, mutta erottamisen ei pitäisi olla helpompaa kuin toimivaan johtoon kuuluvan tai liikkeenjohtoon osallistuvan hallinto- tai johtaelimen jäsenen erottaminen.

11. Pätevyys

- 11.1 Jotta eri pätevyysvaatimusten täyttyminen olisi tasapainossa, hallinto- tai valvontaelimen olisi määritettävä suositeltava kokoonpano ottaen huomioon yhtiön rakenne ja toiminta ja arvioitava sitä säännöllisesti. Hallinto- tai valvontaelimen olisi varmistettava, että se koostuu jäsenistä, joilla yhdessä on tarvittava eri alojen tietämys, arviointikyky ja kokemus tehtäviensä suorittamiseksi moitteettomasti.
- 11.2 Tarkastuskomitean jäsenillä olisi yhteisesti oltava viimeaikainen ja yhtiön toiminnan kannalta aiheellinen tausta ja kokemus julkisesti noteerattujen yhtiöiden laskentatoimista ja rahoituksesta
- 11.3 Kaikille uusille hallinto- tai valvontaelimen jäsenille olisi toimikauden alussa järjestettävä yksilöllinen perehdyttämishjelma, joka kattaa tarvittavissa määrin heidän vas-

tuunsa ja yhtiön organisaation ja toiminnot. Hallinto- tai valvontaelimen olisi tarkasteltava vuosittain aloja, joilla jäsenten olisi ajantasaistettava tietojaan ja taitojaan.

- 11.4 Ehdotettaessa hallinto- tai valvontaelimen jäsenen nimitystä olisi ilmoitettava erityispätevyys, joka on merkityksellistä tämän jäsenyyden kannalta. Jotta markkinat ja yleisö voisivat arvioida, pysyykö hallinto- tai valvontaelimen jäsenten pätevyys asianmukaisena ajan mittaan, hallinto- tai valvontaelimen olisi julkistettava vuosittain kuvaus sen kokoonpanosta ja tiedot eri jäsenten pätevydestä, joka on merkityksellistä hallinto- tai valvontaelimen jäsenyyden kannalta.

12. Sitoutuminen

- 12.1 Kunkin hallinto- tai valvontaelimen jäsenen olisi varattava tehtävilleen tarpeellinen aika ja huomio ja hänen olisi sitouduttava rajoittamaan muiden ammatillisten sitoumustensa määrää (erityisesti hallinto- tai valvontaelimen jäsenyyksiä muissa yhtiöissä) niin, että tehtävien moitteeton suorittaminen varmistuu.

- 12.2 Tehtäessä ehdotus hallinto- tai valvontaelimen jäseneksi kyseisen henkilön muut merkittävät ammatilliset sitoumukset olisi julkistettava. Hallinto- tai valvontaelimelle olisi ilmoitettava myöhemmistä muutoksista. Hallinto- tai valvontaelimen olisi kerättävä vuosittain tietoja tällaisista sitoumuksista ja julkaistava tiedot vuosikertomuksessaan.

13. Riippumattomuus

- 13.1 Hallinto- tai valvontaelimen jäsenen katsotaan olevan riippumaton vain jos hänellä ei ole liike-, perhe- tai muita siteitä (yhtiöön, sen määräysvaltaa käyttävään osakkaaseen tai jommankumman hallintoon), jotka aiheuttavat eturistiriidan, joka voi vaarantaa hänen arviointikykyään.
- 13.2 Kansallisella tasolla olisi hyväksyttävä joitain hallinto- tai valvontaelimen jäsenten riippumattomuuden arvioinnissa käytettäviä kriteerejä ottaen huomioon liitteessä II annetut ohjeet. Kyseisessä liitteessä määritellään lukuisia tilanteita, joissa yhteyksien tai olosuhteiden katsotaan voivan johtaa olennaisiin eturistiriitoihin. Riippumattomuuden määrittely kuuluu ennen kaikkea hallinto- tai valvontaelimen toimivaltaan. Hallinto- tai valvontaelin voi katsoa, että vaikka tietty jäsen täyttää kaikki kansallisella tasolla jäsenten riippumattomuuden arvioinnissa vahvistetut vaatimukset, häntä ei voida pitää riippumattomana kyseisen henkilön tai yhtiön erityisolosuhteiden vuoksi tai päinvastoin.

13.3 Myös jäsenen riippumattomuutta koskevista hallinto- tai valvontaelimen päätelmistä olisi annettava asianmukaiset tiedot.

13.3.1 Kun tehdään ehdotus toimivaan johtoon kuulumattoman tai valvovan hallinto- tai valvontaelimen jäsenen nimittämisestä, yhtiön olisi ilmoitettava, katsooko se kyseisen henkilön olevan riippumaton; jos yksi tai useampi kansallisella tasolla vahvistetuista hallinto- tai valvontaelimen jäsenten riippumattomuuden arvioinnissa käytettävistä vaatimuksista ei täyty, yhtiön olisi ilmoitettava syyt, miksi se tästä huolimatta katsoo kyseisen jäsenen olevan riippumaton. Yhtiöiden olisi myös ilmoitettava vuosittain, ketkä hallinto- tai valvontaelimen jäsenet katsotaan riippumattomiksi.

13.3.2 Jos yksi tai useampi kansallisella tasolla vahvistettu hallinto- tai valvontaelimen jäsenten riippumattomuuden arvioinnissa käytettävistä vaatimuksista ei ole täyttynyt vuoden aikana, yhtiön olisi ilmoitettava syyt, miksi se katsoo tämän henkilön olevan riippumaton. Hallinto- tai valvontaelimen jäsenten riippumattomuudesta annettujen tietojen paikkansapitävyyden varmistamiseksi yhtiöiden olisi pyydettävä riippumattomia jäseniä osoittamaan riippumattomuutensa säännöllisesti.

IV JAKSO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

14. Seuranta

Jäsenvaltioita kehoitetaan toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet tässä suosituksessa esitettyjen periaatteiden soveltamiseksi 30 päivään kesäkuuta 2006 mennessä ja ilmoittamaan komissiolle toimenpiteet, jotka ne ovat toteuttaneet tämän suosituksen mukaisesti, jotta komissio voi seurata tilannetta ja arvioida sen perusteella jatkotoimenpiteiden tarpeen.

15. Osoitus

Tämä suositus on osoitettu jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä helmikuuta 2005.

Komission puolesta

Charlie McCREEVY

Komission jäsen

Seuraavissa liitteissä on lisäopastusta suosituksessa vahvistettujen periaatteiden tulkinnasta.

LIITE I

Hallinto- tai valvontaelimen komiteat

1. YHTEISET PIIRTEET

1.1 *Koko*

Kun hallinto- tai valvontaelimen yhteyteen perustetaan komiteoita, niissä olisi yleensä oltava vähintään kolme jäsentä. Yhtiöissä, joissa hallinto- tai valvontaelin on pieni, ne voivat poikkeuksellisesti koostua ainoastaan kahdesta jäsenestä.

1.2 *Kokoonpano*

Komitean puheenjohtajasta ja jäsenistä olisi päätettävä ottaen huomioon tarve varmistaa, että komiteaan valitaan uusia jäseniä ja että tiettyihin henkilöihin ei nojauduta liikaa.

1.3 *Toimivaltuudet*

Kunkin komitean tarkka toimeksianto olisi esitettävä hallinto- tai valvontaelimen laatimissa toimivaltuuksissa.

1.4 *Käytettävät voimavarat*

Yhtiöiden olisi varmistettava, että komiteoilla on riittävät voimavarat tehtäviensä suorittamiseksi. Tähän sisältyy oikeus hankkia (erityisesti yhtiön johtajilta) kaikki tarvittavat tiedot tai pyytää riippumattomia ammatillisia neuvoja niiden toimialaan kuuluvista asioista.

1.5 *Komiteakokouksiin osallistuminen*

Komiteoiden itsenäisyyden ja objektiivisuuden varmistamiseksi sellaiset hallinto- tai valvontaelimen jäsenet, jotka eivät ole komitean jäseniä, saivat tavallisesti osallistua kokouksiin ainoastaan komitean kutsusta. Komitea voi kutsua kokouksiin joitain yhtiön johtajia tai asiantuntijoita tai edellyttää heidän osallistumistaan.

1.6 *Avoimuus*

1. Komiteoiden olisi suoritettava tehtävänsä toimivaltuuksiensa mukaisesti ja varmistettava, että ne laativat säännöllisesti kertomuksen hallinto- tai valvontaelimelle toiminnastaan ja sen tuloksista.
2. Perustetun komitean toimivaltuudet, joissa selvitetään sen tehtävää ja sille hallinto- tai valvontaelimen mahdollisesti siirtämää toimivaltaa, jos tämä on sallittu kansallisen lainsäädännön mukaan, olisi julkistettava vähintään kerran vuodessa (osana yhtiön vuosittain julkistamia tietoja päätöksenteko- ja valvontajärjestelmästä ja -käytännöistä). Yhtiöiden olisi julkistettava vuosittain myös lausunto, joka koskee komiteoiden kokoonpanoa, kokousten lukumäärää ja niihin osallistumista vuoden aikana sekä komiteoiden tärkeimpiä toimintoja. Tarkastuskomitean olisi erityisesti vahvistettava, että se on tyytyväinen tilintarkastusmenettelyyn riippumattomuuteen, ja kuvailtava lyhyesti toimet, joihin se on ryhtynyt tämän päätelmän tekemiseksi.
3. Kunkin komitean puheenjohtajan olisi voitava olla yhteydessä suoraan osakkaisiin. Olosuhteet, jota tämä koskisi, olisi määriteltävä komitean toimivaltuuksissa.

2. NIMITYSKOMITEA

2.1 *Perustaminen ja kokoonpano*

1. Jos kansallisen lainsäädännön mukaan hallinto- tai valvontaelin osallistuu hallinto- tai valvontaelimen jäsenten nimittämiseen ja/tai erottamiseen joko tekemällä itse päätöksiä tai tekemällä ehdotuksia yhtiön toisen elimen päätettäväksi, hallinto- tai valvontaelimen yhteyteen olisi perustettava nimityskomitea.
2. Nimityskomitean jäsenistä vähintään enemmistön olisi oltava riippumattomia toimivaan johtoon kuulumattomia tai valvovia hallinto- tai valvontaelimen jäseniä. Kun yhtiö katsoo aiheelliseksi, että nimityskomitean jäsenistä vähemmistön on oltava ei-riippumattomia jäseniä, yhtiön toimitusjohtaja voisi olla tällaisen komitean jäsen.

2.2 Tehtävät

1. Nimityskomitean olisi vähintään:

- etsittävä jäsen ehdokkaita ja tehtävä niitä koskevia suosituksia hallinto- tai valvontaelimen päätettäväksi. Nimityskomitean olisi näin meneteltäessä arvioitava hallinto- tai valvontaelimen taitojen, tietämyksen ja kokemuksen kokonaisuutta, laadittava kuvaus tiettyä nimitystä koskevista tehtävistä ja sen edellyttämistä taidoista ja arvioitava tehtävän hoitoon oletetusti kuluva aikaa,
- arvioitava säännöllisesti yksi- tai kaksiportaisen hallintomallin rakennetta, kokoa, kokoonpanoa ja tehtävien hoitoa ja tehtävä suosituksia hallinto- tai valvontaelimelle mahdollisista muutoksista,
- arvioitava säännöllisesti yksittäisten hallinto- tai valvontaelimen jäsenten taitoja, tietämystä ja kokemusta ja raportoitava tästä hallinto- tai valvontaelimelle,
- arvioitava tarkasti seuraajia koskevaan suunnitteluun liittyviä kysymyksiä.

2. Lisäksi nimityskomitean olisi tarkasteltava johtoryhmän politiikkaa ylimmän johdon valintaa ja nimittämistä varten.

2.3 Toiminta

1. Nimityskomitean olisi otettava huomioon asianomaisten osapuolten, mukaan lukien johdon ja osakkaiden⁽¹⁾, tekemät ehdotukset. Nimityskomitean olisi konsultoitava riittävästi erityisesti toimitusjohtajaa, ja tällä olisi oltava oikeus tehdä komitealle ehdotuksia varsinkin kysymyksissä, jotka liittyvät toimivaan johtoon kuuluvien/liikkeenjohtoon osallistuviin hallinto- tai johtaelimen jäseniin tai ylimpään johtoon.
2. Tehtäviä hoitaessaan nimityskomitean olisi voitava käyttää kaikkia aiheelliseksi katsomiaan resursseja, kuten ulkopuoliset neuvot tai mainonta, ja sen olisi saatava yhtiöltä asianmukainen rahoitus tätä varten.

3. PALKKIOKOMITEA

3.1 Perustaminen ja kokoonpano

1. Jos kansallisen lainsäädännön mukaan hallinto- tai valvontaelin osallistuu joko tekemällä itse päätöksiä tai tekemällä ehdotuksia yhtiön toisen elimen päätettäväksi hallinto- tai valvontaelimen jäsenten palkkioiden määrittämisen menettelyssä, sen yhteyteen on perustettava palkkiokomitea.
2. Palkkiokomitean olisi muodostuttava pelkästään toimivaan johtoon kuulumattomista tai valvovista hallinto- tai valvontaelimen jäsenistä. Komitean jäsenistä vähintään enemmistön olisi oltava riippumattomia.

3.2 Tehtävät

1. Toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluvien hallinto- tai johtaelimen jäsenten osalta komitean olisi vähintään:
 - tehtävä ehdotuksia hallinto- tai valvontaelimen hyväksyttäväksi toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluvien hallinto- tai johtaelimen jäsenten palkkioita koskevasta politiikasta. Tässä politiikassa olisi käsiteltävä kaikkia palkkiomuotoja, erityisesti kiinteää palkkiota, tulospalkkiojärjestelmiä, eläkejärjestelyjä ja erorahoja. Tulospalkkiojärjestelmiä koskeviin ehdotuksiin olisi liityttävä suosituksia tavoitteista ja arviointikriteereistä tarkoituksena saattaa toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluvien hallinto- tai johtaelimen jäsenten palkkaus osakkaiden pitkän aikavälin etujen ja yhtiön hallinto- tai valvontaelimen asettamien tavoitteiden mukaiseksi,

⁽¹⁾ Kun osakkaat tekevät ehdotuksia nimityskomitealle ja tämä päättää olla suosittlematta ehdokkaita hallinto- tai valvontaelimen päätettäväksi, tämä ei estä osakkaita ehdottamasta samoja ehdokkaita suoraan yhtiökokoukselle, jossa niillä on oikeus tehdä kansallisen lainsäädännön mukaisia päätösehdoituksia.

- tehtävä ehdotuksia hallinto- tai valvontaelimelle yksittäisistä palkkioista, joita aiotaan maksaa toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluville hallinto- tai johtaelimen jäsenille, varmistaen, että ne ovat yhdenmukaiset yhtiön hyväksymän palkkiopolitiikan ja kyseisten jäsenten suorituksen arvioinnin kanssa. Tämän vuoksi komitealle olisi ilmoitettava jäsenten muilta konserniyhtiöiltä saamat kokonaispalkkiot,
 - tehtävä ehdotuksia hallinto- tai valvontaelimelle toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluvien hallinto- tai johtaelimen jäsenten kanssa käytettävistä soveltuvista sopimusmalleista,
 - avustettava hallinto- tai valvontaelintä sen valvoessa, että yhtiö noudattaa voimassa olevia määräyksiä palkkioihin liittyvien seikkojen julkistamisesta (erityisesti sovellettu palkkiopolitiikka ja hallinto-, johto- ja valvontaelimen jäsenille maksetut yksittäiset palkkiot).
2. Ylimmän johdon osalta (hallinto- tai valvontaelimen määrittelyn mukaisesti) komitean olisi vähintään:
- tehtävä yleisiä suosituksia toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluville hallinto- tai johtaelimen jäsenille ylimmän johdon palkkioitasosta ja rakenteesta,
 - seurattava ylimmän johdon palkkioitasoa ja -rakennetta toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluvien hallinto- tai johtaelimen jäsenten toimittamien riittävien tietojen perusteella.
3. Osakeoptioiden ja muiden hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenille, johtajille tai muille työntekijöille mahdollisesti myönnettävien osakeperusteisten kannustimien osalta komitean olisi vähintään:
- keskusteltava tällaisten järjestelmien myöntämistä koskevasta yleisestä politiikasta, erityisesti osakeoptioista, ja tehtävä siihen liittyviä ehdotuksia hallinto- tai valvontaelimelle,
 - tarkasteltava tarvittaessa tästä aiheesta toimintakertomuksessa ja yhtiökokouksessa annettuja tietoja,
 - tehtävä ehdotuksia hallinto- tai valvontaelimelle siitä, myönnetäänkö osakkeiden merkintäoptioita vai osakkeiden osto-optioita, ja selvitettävä syyt valinnalle samoin kuin valinnasta aiheutuvat seuraukset.

3.3 Toiminta

1. Palkkiokomitean olisi kuultava vähintään puheenjohtajaa ja/tai toimitusjohtajaa heidän näkemyksistään muiden toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluvien hallinto- tai johtaelimen jäsenten palkkiosta.
2. Palkkiokomitealla pitäisi olla mahdollisuus kuulla konsultteja tarpeellisten tietojen saamiseksi palkkiojärjestelmiä koskevista markkinastandardeista. Komitealla olisi oltava vastuu komiteaa palkkioasioissa neuvovien konsulttien valintakriteerien laatimisesta, valitsemisesta, nimittämisestä ja niiden toimeksiannon määrittämisestä, ja sen pitäisi saada yhtiöltä asianmukainen rahoitus tätä varten.

4. TARKASTUSKOMITEA

4.1 Kokoonpano

Tarkastuskomitean olisi muodostuttava pelkästään toimivaan johtoon kuulumattomista tai valvovista hallinto- tai valvontaelimen jäsenistä. Komitean jäsenistä vähintään enemmistön olisi oltava riippumattomia.

4.2 Tehtävät

1. Yhtiön käyttöön ottamien sisäisten politiikkojen ja menettelyjen osalta tarkastuskomitean olisi autettava hallinto- tai valvontaelintä ainakin seuraavasti:

- seuraamaan yhtiön antamien tilinpäätöstietojen paikkansapitävyyttä erityisesti tarkistamalla yhtiön ja sen konsernin käyttämien laskentatoimen menetelmien asianmukaisuutta ja yhdenmukaisuutta (mukaan lukien konserniyhtiöiden tilinpäätösten konsolidointikriteerit),
- tarkistamaan vähintään vuosittain sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestelmät sen varmistamiseksi, että suurimmat riskit (mukaan lukien ne, jotka liittyvät voimassa olevan lainsäädännön ja säännösten noudattamiseen) havaitaan ja hallitaan ja niistä ilmoitetaan,
- varmistamaan sisäisen tarkastuksen toimivuus erityisesti tekemällä suosituksia sisäisen tarkastusosaston päällikön valitsemisesta, nimittämisestä, uudelleen nimittämisestä ja erottamisesta sekä osaston talousarviosta, ja seuraamalla, mihin toimenpiteisiin johto ryhtyy sen huomioiden ja suositusten johdosta. Jos yhtiöllä ei ole sisäistä tarkastusjärjestelmää, sen tarvetta olisi tarkasteltava ainakin vuosittain.

2. Yhtiön ulkoisen tilintarkastajan osalta tarkastuskomitean olisi vähintään:

- tehtävä hallinto- tai valvontaelimelle suosituksia ulkoisen tilintarkastajan valinnasta, nimittämisestä, uudelleen nimittämisestä ja erottamisesta, joista huolehtii kansallisen yhtiölainsäädännön mukaan toimivaltainen elin, sekä tilintarkastajan toimeksiannon ehdoista,
- seurattava ulkoisen tilintarkastajan riippumattomuutta ja objektiivisuutta erityisesti tarkistamalla, että tilintarkastusyhteisö noudattaa sovellettavia ohjeita, jotka liittyvät tilintarkastuspartnerien kiertoon, yhtiön maksamien palkkioiden suuruuteen ja muihin sääntelyyn liittyviin vaatimuksiin,
- seurattava muiden tilintarkastuksen oheispalveluiden laatua ja laajuutta muun muassa siltä pohjalta, että ulkoinen tilintarkastaja ilmoittaa kaikki yhtiön ja sen konsernin tilintarkastusyhteisölle ja -ketjulle maksamat palkkiot mahdollisten merkittävien eturistiriitujen syntymisen estämiseksi. Komitean olisi laadittava muodollinen politiikka ja sovellettava sitä. Tässä politiikassa olisi määriteltävä komission suosituksessa 2002/590/EY⁽¹⁾ vahvistettujen periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti ne tilintarkastuksen oheispalvelut, jotka a) eivät ole sallittuja, b) ovat sallittuja komitean tarkistuksen jälkeen ja c) ovat sallittuja ilman komitean suositusta,
- tarkasteltava ulkoisen tilintarkastusmenettelyn toimivuutta ja johdon toimenpiteitä ulkoisen tilintarkastajan lausunnossa annettujen suositusten johdosta,
- tutkittava kysymyksiä, jotka johtavat ulkoisen tilintarkastajan mahdolliseen eroon, ja annettava suosituksia tarpeellisista toimenpiteistä.

4.3 Toiminta

1. Yhtiön olisi järjestettävä uusille tarkastuskomitean jäsenille perehdyttämishjelma sekä myöhemmin säännöllisesti aiheellista koulutusta. Kaikille komitean jäsenille olisi annettava täydelliset tiedot yhtiön laskentajärjestelmiin, rahoitukseen ja toimintaan liittyvistä erityispiirteistä.

⁽¹⁾ EYVL L 191, 19.7.2002, s. 22.

2. Johdon olisi ilmoitettava tarkastuskomitealle menetelmistä, joita käytetään kirjattaessa merkittäviä ja epätavanomaisia liiketapahtumia silloin, kun kirjanpitokäsittelyssä voidaan soveltaa useita vaihtoehtoja. Erityistä huomiota olisi tältä osin kiinnitettävä yhtiön mahdolliseen toimintaan offshore-keskuksissa ja/tai erillisyyhtiöiden kautta ja sen perusteisiin.
 3. Tarkastuskomitean on päätettävä, olisiko toimitusjohtajan tai johtoryhmän puheenjohtajan, rahoitusjohtajan (tai rahoituksesta, laskentatoimesta ja varainhallinnasta vastaavien ylempien toimihenkilöiden) sekä sisäisen tarkastajan ja ulkoisen tilintarkastajan osallistuttava sen kokouksiin ja milloin. Komitealla olisi halutessaan oltava oikeus tavata asianomainen henkilö ilman toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon osallistuvia hallinto- tai johtaelimen jäseniä.
 4. Sisäisille tarkastajille ja ulkoisille tilintarkastajille olisi taattava, että he voivat olla vapaasti yhteydessä hallinto- tai valvontaelimeen sen lisäksi, että heillä on toimiva työsuhde johdon kanssa. Tämän vuoksi tarkastuskomitea toimii pääasiallisena yhteydenpitopisteenä sisäisille tarkastajille ja ulkoisille tilintarkastajille.
 5. Tarkastuskomitealle olisi ilmoitettava sisäisen tarkastajan työohjelmasta ja lähetettävä sisäistä tarkastusta koskevat kertomukset tai ajoittainen tiivistelmä.
 6. Tarkastuskomitealle olisi ilmoitettava ulkoisen tilintarkastajan työohjelmasta ja sille olisi toimitettava tämän kertomus, jossa kuvataan kaikki riippumattoman tilintarkastajan sekä yhtiön ja sen konsernin väliset suhteet. Komitealle olisi toimitettava ajoissa tiedot tilintarkastuksen yhteydessä esiin tulleista kysymyksistä.
 7. Tarkastuskomitealla olisi oltava mahdollisuus hankkia vapaasti tehtäviensä suorittamisen kannalta tarpeellisiksi katsomiaan neuvoja ja apua ulkopuolisilta oikeusasioiden, laskentatoimen tai muiden alojen neuvonantajilta, ja yhtiön olisi myönnettävä sille asianmukainen rahoitus tätä tarkoitusta varten.
 8. Tarkastuskomitean olisi tarkasteltava menettelyä, jonka mukaisesti yhtiö noudattaa voimassa olevia määräyksiä työntekijöiden mahdollisuudesta ilmoittaa väitetyistä merkittävistä sääntöjenvastaisuuksista yhtiössä valittamalla asiasta tai tekemällä nimetön ilmoitus (tavallisesti riippumattomalle hallinto- tai valvontaelimen jäsenelle), ja sen olisi varmistettava, että yhtiössä on järjestelyt näiden asioiden oikeasuhteista ja riippumatonta tutkintaa sekä asianmukaisia seurantatoimia varten.
 9. Tarkastuskomitean olisi raportoitava hallinto- tai valvontaelimelle toimistaan vähintään joka kuudes kuukausi, silloin kun vuosittaiset ja puolivuositteiset tilinpäätökset hyväksytään.
-

LIITE II

Riippumattomat toimivaan johtoon kuulumattomat tai valvovat hallinto- tai valvontaelimen jäsenet

1. On mahdotonta luetella kattavasti kaikki hallinto- tai valvontaelimen jäsenten riippumattomuutta uhkaavat tekijät, sillä riippumattomuuden määrittelyn kannalta merkityksellisiltä näyttävät suhteet tai olosuhteet saattavat vaihdella jonkin verran eri jäsenvaltioissa ja yhtiöissä. Tältä osin on mahdollista, että ajan kuluessa luodaan parhaat käytänteet. On kuitenkin joitain tilanteita, joiden usein katsotaan auttavan hallinto- tai valvontaelintä määrittämään, onko toimivaan johtoon kuulumaton tai valvova hallinto- tai valvontaelimen jäsen riippumaton, vaikka laajasti katsotaan, että jonkin jäsenen riippumattomuuden arvioinnin olisi perustuttava pikemminkin sisältöön kuin muotoon. Tässä yhteydessä kansallisella tasolla olisi hyväksyttävä kriteerit, joita hallinto- tai valvontaelin soveltaa. Näissä kriteereissä, joissa olisi huomioitava kansalliset olosuhteet, olisi otettava huomioon ainakin seuraavat seikat:
 - a) Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei saa kuulua yhtiön tai sen osakkuusyhtiön toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon eikä hän ole saanut olla tällaisessa tehtävässä viiden edellisen vuoden aikana.
 - b) Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei saa olla yhtiön tai sen osakkuusyhtiön työntekijä eikä hän ole saanut olla tällaisessa tehtävässä kolmen edellisen vuoden aikana paitsi silloin kun toimivaan johtoon kuulumaton tai valvova hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei kuulu ylimpään johtoon ja hänet on valittu hallinto- tai valvontaelimeen lainsäädännön mukaisessa työntekijöiden osallistumista koskevan järjestelmän puitteissa ja kun lainsäädännössä on säädetty riittävästä turvasta lainvastaista erottamista ja muuta epäoikeudenmukaista kohtelua vastaan.
 - c) Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei saa ottaa vastaan eikä ole saanut ottaa vastaan merkittävää lisäpalkkiota yhtiöltä tai sen osakkuusyhtiöltä lukuun ottamatta palkkiota, joka hänelle maksetaan toimivaan johtoon kuulumattomana tai valvovana hallinto- tai valvontaelimen jäsenenä. Näihin lisäpalkkioihin kuuluu erityisesti osallistuminen osakeoptio- tai muuhun tulospalkkiojärjestelmään; siihen eivät kuulu eläkejärjestelmän mukainen kiinteä korvaus (mukaan lukien siirtyvät korvaukset) aikaisemmasta palveluksesta yhtiössä (sillä edellytyksellä, että korvaus ei ole millään tavoin sidoksissa palveluksen jatkumiseen).
 - d) Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei saa olla määräysvaltaa käyttävä osakkeenomistaja tai sellaisen edustaja (määräysvalta määritetään neuvoston direktiivin 83/349/ETY⁽¹⁾ 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tapausten mukaan).
 - e) Riippumattomalla hallinto- tai valvontaelimen jäsenellä ei saa olla tai olla ollut viimeisen vuoden aikana merkittävää liikesuhdetta yhtiöön tai sen osakkuusyhtiöön joko suoraan tai yhtiökumppanina, osakkaana, hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenenä tai sellaisen elimen ylempänä työntekijänä, jolla on kyseinen suhde. Liikesuhteisiin kuuluu toimiminen merkittävänä tavaroiden tai palveluiden (kuten rahoitus-, laki-, neuvonta- tai konsulttialan palvelut) tarjoajana tai merkittävänä asiakkaana. Liikesuhteisiin kuuluu myös organisaatio, jota yhtiö tai sen konserni rahoittavat merkittävästi.
 - f) Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei saa olla tai olla ollut kolmen viime vuoden aikana yhtiön tai osakkuusyhtiön nykyisen tai entisen ulkoisen tilintarkastajan yhtiökumppani tai työntekijä.
 - g) Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei saa olla toisen yrityksen toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluva hallinto- tai johtaelimen jäsen, jos joku yhtiön toimivaan johtoon tai liikkeenjohtoon kuuluva hallinto- tai valvontaelimen jäsen on kyseisessä toisessa yrityksessä toimivaan johtoon kuulumaton tai valvova hallinto- tai valvontaelimen jäsen. Hänellä ei saa olla myöskään muita merkittäviä suhteita yhtiön toimivaan johtoon kuuluvien hallinto- tai valvontaelimen jäsenten kanssa muiden yritysten tai elimien kautta.
 - h) Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei ole saanut toimia hallinto- tai valvontaelimessä toimivaan johtoon kuulumattomana tai valvovana jäsenenä kolmea kautta kauempaa (tai vaihtoehtoisesti 12 vuotta kauempaa, jos kansallisessa lainsäädännössä hallinto- tai valvontaelimen jäsenyyden tavanomainen kesto on säädetty erittäin lyhyeksi).
 - i) Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen ei saa olla toimivaan johtoon kuuluvan tai liikkeenjohtoon osallistuvan hallinto- tai johtaelimen jäsenen tai sellaisen henkilön perheenjäsen, jota koskee jokin a–h alakohdassa mainituista tilanteista.
2. Riippumaton hallinto- tai valvontaelimen jäsen sitoutuu a) säilyttämään kaikissa olosuhteissa riippumattomuutensa analyseissa, päätöksenteossa ja toiminnassa, b) olemaan tavoittelematta tai hyväksymättä kohtuuttomia etuja, joiden voitaisiin katsoa vaarantavan hänen riippumattomuutensa, ja c) ilmoittamaan selvästi eriyvän kantansa tilanteessa, jossa hän katsoo, että hallinto- tai valvontaelimen päätös saattaisi vahingoittaa yhtiötä. Kun hallinto- tai valvontaelin on tehnyt päätöksiä, joita kohtaan riippumattomalla toimivaan johtoon kuulumattomalla tai valvovalla jäsenellä on vakavia varauksia, hänen olisi tehtävä tästä asianmukaiset johtopäätökset. Jos hän päättää erota, hänen olisi esitettävä syyt hallinto- tai valvontaelimelle tai tarkastuskomitealle taikka tarvittaessa yhtiön ulkopuoliselle elimelle osoitetussa kirjeessä.

(¹) EYVL L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/51/EY (EUVL L 178, 17.7.2003, s. 16).